

Met een Lemsteraak naar Turkije deel 2

Op weg naar Turkije doet de *Alcedo* de Cycladen aan. De eilanden staan bekend om hun kale rotsen, maar het ruige landschap met zijn groene, grijze, bruine en violette pastelkleuren is van een betoverende schoonheid. Schipper Fred Koch voert er heel wat ankermanoeuvres uit om het van dichtbij te kunnen bekijken.

Door: **Fred Koch**

Mijn zorgen voor de gevreesde *Meltemi* verdwijnen naar de achtergrond als een zuidenwind van 2-3 Bft ons in 10 uur naar de Kolóna baai op Kithnos brengt, na een overnachting op Idhra (locatie 13 op de routekaart). Kolóna baai ligt voor een klein eilandje met daarop een kapelletje. Het eilandje is met een zandrug/strand verbonden met Kithnos (14). Achter de zandrug liggen nog twee prachtige baaien, waardoor er bij elke windrichting wel beschutting is te vinden.

Na een paar dagen varen we motorzeilend langs de kust naar het zuidelijk gelegen eiland

Sérifos (15). Wat zijn die kusten prachtig met hun grillige rotspartijen die af en toe worden onderbroken door een aantrekkelijk ankerbaaitje met een strandje. Daarbuiten gaat het steil naar beneden en is het meteen minstens 100 m diep. Omdat we Sérifos uitgebreid willen bekijken besluiten we aan de kade van Livádhi af te meren. Aan de kop van de kade is net genoeg plek om met de kont naar de wal aan te leggen. Anker overboord en achteruitvaren. Nog een hele kunst om zonder boegschroef loodrecht op de kade te komen. We worden er steeds handiger in en het schip

ligt spoedig vast met de ankerketting naar voren en twee achterlijnen naar de wal, met net voldoende ruimte voor het roer tussen wal en schip. Jammer genoeg houdt het anker niet en al spoedig liggen we met het roer tegen de kade aan te rijden. Dus anker op, dat vol zee-gras blijkt te zitten. Een met zee-gras bedekte bodem is de slechtst denkbare ankergrond; het grastapijt is spekglad.

Na nog een vergeefse poging besluit ik achter in de haven een paar kleine bootjes te verhalen om plaats voor de *Alcedo* te maken. Klui-verboom pieken en we wurmen het schip in

boven: Kolóna baai in Kithnos

midden: Een voor Kithnos kenmerkende stapeling van een stenen muurtje

onder: Geparkeerd in een vrij gemaakt hoekje van de haven van Livádhi

een piepklein gaatje. We trakteren onszelf met een etentje op het strand.

Haast alle eilanden hebben een *chora*; een veelal ommuurd stadje dat meestal ook de hoofdplaats van het eiland is. De chora ligt vaak centraal op een berg, weg van de zee waar potentiële rovers doorgaans vandaan kwamen. De chora Sérifos is prachtig hoog gelegen en kent een schilderachtig doolhof van kleine straatjes. We nemen de bus naar boven, zwerven door de straatjes, genieten van een hapje en een drankje op het dorpsplein.

De volgende dag willen we 's ochtends vroeg nog vóór de ergste hitte een wandeling maken. De wandeling door het dorre land levert weidse uitzichten op. De boerderijtjes zijn in verval en de akkertjes worden duidelijk niet meer bewerkt. Alleen de kapelletjes zitten goed in de witte verf. Uitgeput van de hitte bereiken we een tegen de berg gekleefd dorpje waar we een verfrissing hopen te vinden in een taverne. Het witte dorpje ziet er goed onderhouden uit, maar er wonen nog maar zo weinig mensen dat de taverne niet meer open is. Een slaapdorp dus, met alleen nog tweede woningen. Het verbaast ons dan ook niet om te horen dat er op het hele eiland nog maar 1100 mensen wonen. Na wat water te

hebben gedronken uit de pomp op het dorpsplein liften we terug naar de haven.

Snorkelen naar het anker

Op het volgende eilandje, Sifnos (16), zoeken we de baai Áy Yeóriyos. De opening tussen de rotsen is moeilijk te vinden, maar de kaartplotter brengt uitkomst. In de baai vinden we een inham van nog geen 100 meter breed, maar het is er wel 20 meter diep. Aan het eind van de baai ligt een zandstrandje waar mensen zwemmen en kleine bootjes voor anker liggen. We draaien het schip tussen verbaasd kijkende zwemmers, maar er is geen plek. Dus terug waar we in 10 meter diep water het anker laten vallen met aan weerszijde steile rotsen. Er wordt wind verwacht en ik kijk met de snorkel hoe het anker ligt. Het staat recht op met een hoop ketting er bovenop. Er is geen ruimte om te trekken, dus we hopen dat de *Alcedo* op het gewicht van anker en ketting blijft liggen... Na een bezoek aan een pottenbakkerij vertrekken we de volgende dag naar de ruime baai Dhespotico ten zuiden van Anti-Páros (17). Een ondiepte tot net onder de wateroppervlakte scheidt ons van de open zee. We zien en horen de branding breken en liggen in rustig water met op 500 meter aan

beide zijden een zandstrand. Prachtig plekje waar we een paar dagen blijven liggen.

Bruiloftsfeest op het plein

In het nauwe kanaal tussen Páros (18) en Anti-Páros kruisen naar de haven Paroikiá op Páros. De haven is vol, dus gaan we weer voor anker. We liggen er zo beschermd dat we met de bijboot de baai oversteken naar het gezellige stadje met zijn doolhof van straatjes en de kathedraal met 100 deuren. We hebben de deuren niet geteld, maar er schijnen er 99 bekend te zijn terwijl de honderdste gevonden zal worden als Constantinopel (Istanbul) weer onderdeel van Griekenland wordt, aldus de legende. Er is net een bruiloftsfeest aan de gang en vanaf een terrasje genieten we van een ouzo en het schouwspel voor de kerk. Deze Grieks-Orthodoxe kerk is sinds haar stichting rond het jaar 600 in gebruik gebleven.

De volgende dag nemen we de bus naar het hooggelegen stadje Lefkes van waaruit we over de oude, nog intact zijnde, Byzantijnse weg willen wandelen, naar de andere kant van het eiland. Dit soort wegen zijn circa 2000 jaar geleden deels uitgehakt in de rotsen en geplaveid met grote blokken natuursteen. Ze verbonden de havens met de hoger en veiliger

gelegen stadjes. Nu zijn het mooie wandelroutes door een indrukwekkende omgeving. Omdat we te lang in Lefkes rondkijken lopen we weer op het heetst van de dag. We zijn dan ook blij dat we aan het eind een eenvoudige taveerne vinden waar we in de tuin genieten van een lunch met konijn en duif. Daarna zijn we met de bus weer snel terug bij de baai waar de *Alcedo* nog steeds rustig achter haar anker op ons ligt te wachten en we een verkoelende duik in het water nemen.

Dorst en honger op Naxos

Het ene eiland is nog mooier dan het andere. Dat geldt zeker voor het wat grotere en begroeide Naxos. Maar de haven is stampvol en we kunnen alleen aan de kop van de kade liggen, wat een gevaarlijke plek is vanwege de deining die de snelle veerboten daar veroorzaken. Kapitein George van een grote houten *gulet*, die net om de hoek in het meer beschutte gedeelte van de haven ligt, laat ons zien hoe bij hem de bolders uit het dek zijn getrokken door de deining veroorzaakt door een veerboot. Wij hebben een onrustige nacht maar ondervinden geen schade. De volgende ochtend verleggen we het schip met de hulpvaardige havenmeester naar een vrijge-

komen plaats aan de kade. We gaan de stad in, doen uitgebreid inkopen en bezoeken het Venetiaanse kasteel dat omringd wordt door een schilderachtig netwerk van straatjes en steegjes. We huren een auto om Naxos te verkennen. De voor de Cycladen typische droge en rotsige bergketens worden afgewisseld door groene valleien en beboste bergwanden. In het binnenland zijn de bergwanden voorzien van terrassen waar olijven, citrus-

ZEEGAANDE LEMSTERAAK

De *Alcedo* is een grote Lemsteraak uit 1927, die in 1996 in zeer slechte toestand werd aangekocht. Na een ingrijpende restauratie die maar liefst 12 jaar duurde (SdZ nrs 9 en 10/2011 en 1/2012), werden afgelopen jaren reizen gemaakt naar onder meer de Scilly eilanden, Noorwegen, Griekenland en Turkije. Na het verslag van de reis van Ilmuiden naar de Middellandse Zee via het Canal du Midi (SdZ nrs 2 t/m 5/2012) wordt in deze afleveringen verslag uitgebracht van de zwerftocht van drie jaar in de Middellandse Zee. In dit artikel de tocht langs de Cycladen-eilanden in de Egeïsche Zee.

1. Vliho	5. Strofades	9. Elafónisos	13. Idhra	17. Anti-Páros	21. Amorgós	25. Psérimos
2. Ihaka	6. Pilos	10. Ieraka	14. Kithnos	18. Páros	22. Lévíthá	26. Kós
3. Kefalonia	7. Methóni	11. Kíparissi	15. Sérifos	19. Naxos	23. Léros	
4. Zákynthos	8. Yeroliména	12. Porto Kheli	16. Sífnos	20. Skhinoúsa	24. Kalimnos	

bomen en cipressen groeien. In de lagere valleien groeien vijgen, druiven en groenten. Een vruchtbaar en welvend eiland. Op het heetst van de dag krijgen we dorst en honger, maar vinden alle taveernes gesloten. Ten einde raad parkeren we de auto aan een straat onder het dorpje Koronisha. Een klauterpartij langs steile trappen brengt ons in een dorp dat in diepe slaap is. Een oude man zit te slapen in de schaduw op het terras van een gesloten taveerne. Als we hem voorzichtig proberen te wekken, komt er een struise en vrolijke dame naar buiten. Ondanks de taalbarrière kunnen we haar duidelijk maken dat we dorst en honger hebben waarna ze ons meeneemt naar de keuken. Zij laat ons de heerlijkste gerechten zien: gehaktballetjes in tomatensaus, aubergines in een sausje, zelfgemaakte geitenkaasjes, vers brood en aardappelen. We geven

haar de vrije hand en gaan met een groot glas koud Amstelbier op het terras zitten. Resultaat is dat we van alles wat voorgeschoteld krijgen. Wat we niet op kunnen, krijgen we als lunchpakketje in aluminiumfolie mee. Tijdens het eten gaat er boven een raam open en begint een oude vrouw te kijken en te schelden naar de oude, slapende man zodat hij zowaar even met zijn ogen knippert. De kokkin is een gezellige vrouw, blij met wat gezelschap. Ze komt bij ons aan tafel zitten en we voeren een heel gesprek waar we niets van begrijpen. Waarschijnlijk probeert ze uit te leggen van wie de taveerne is en op fluisterende toon wie de oude man is en de schreeuwende vrouw op de bovenverdieping. Geheel verzadigd dalen we af naar de auto en vervolgen onze reis.

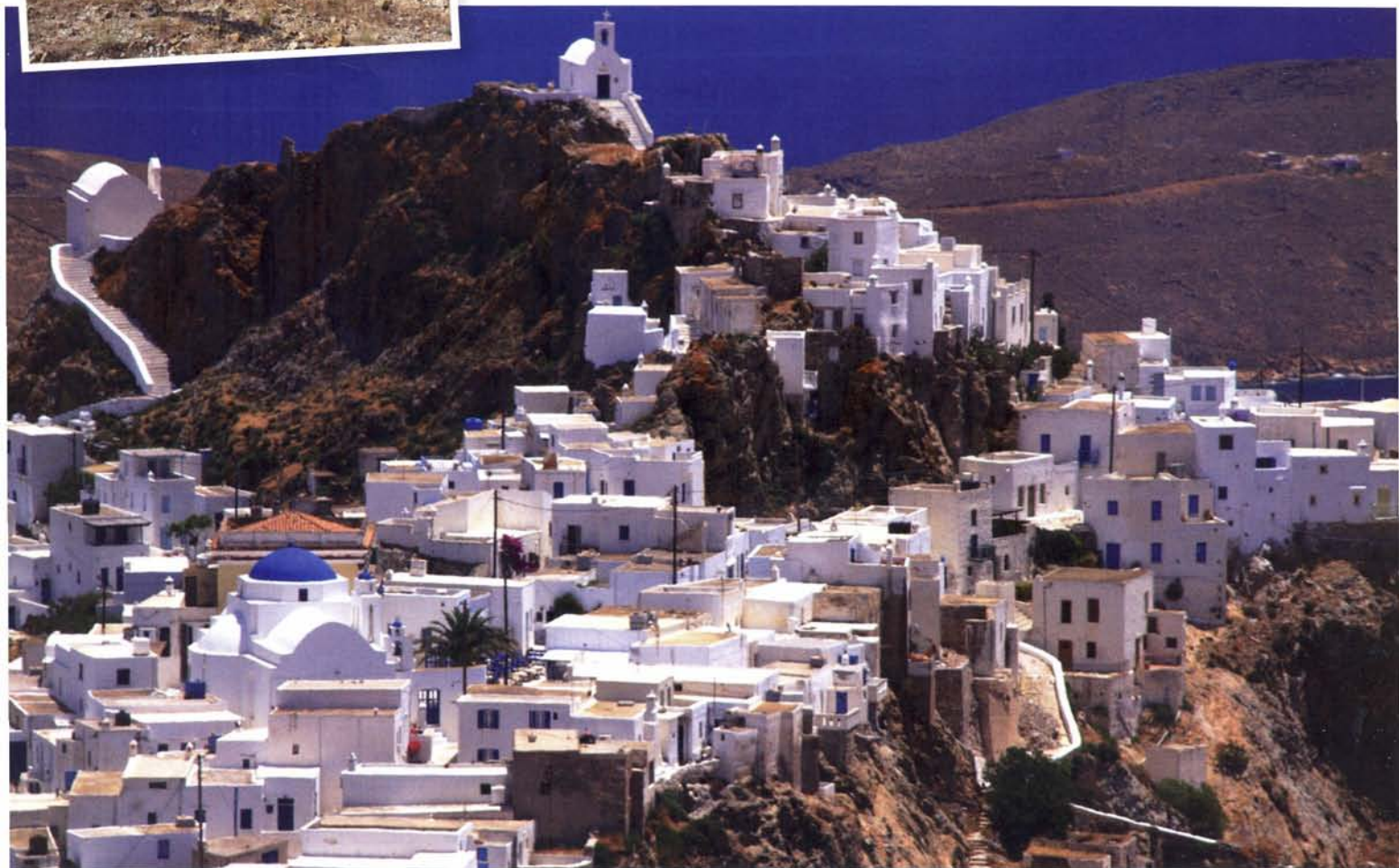
Vrolijk failliet

Voor wij van Naxos vertrekken zoeken we de behulpzame havenmeester op om af te rekenen. Hij vraagt € 17,50 voor stroom en water. Ik geef hem € 40,- waarop hij vraagt of dat niet teveel is. Ik vind van niet voor een vier-

Op het heetst van de dag ver weg van de chora

onder: Chora Sérifos

daags verblijf in een beschutte haven met een beetje toezicht en stroom en water. Zo werkt corruptie dus: de havenmeester blij (die waarschijnlijk de winst met de autoriteiten deelt), ik blij (vanwege het goedkope verblijf op een schitterend eiland) en de Griekse regering gaat vrolijk failliet. Bij de afvaart adviseert de havenmeester me het schip met de kop van de wal weg te draaien. Voordeel daarvan is dat ik in de haven de kluiverboom kan laten zakken. Het is maar goed ook dat we zijn advies volgen, want buiten de haven blijven dusdanig hoge golven te staan, dat we zulks daar zonder brokken niet voor elkaar hadden gekregen. Met een achterlijke wind van 5-6 Bft en de fok te loevert zeilen we prachtig naar het zuiden. Een scherp jacht vaart vóór ons terwijl de afstand steeds groter wordt. Op een gegeven moment verbaas ik me erover dat de afstand kleiner wordt en als ik door de verrekijker kijk zie ik dat de zeilen worden gestreken. Merkwaardig, midden op zee met zo'n prachtige wind. Ik begrijp het pas als wij ook plotseling in een windstilte terecht komen terwijl de golven door blijven lopen. We zitten weer op een scheidslijn van windstilte en windkracht 5 Bft. Ik hoop nog even dat het windfront met ons meereist, maar dit keer blijft het op zijn

zonder golfslag. Wel laat ik de motor bijstaan voor het geval de *Alcedo* met een windvlaag te sterk zou oploeven tussen de geankerde schepen. We zeilen naar de 7 mijl zuidelijker gelegen baai Xerokambos waar we willen overnachten. Het waait stevig en wanneer het anker houdt staat de ketting strak en liggen we weer vlakbij een catamaran. De eigenaar zwemt naar ons toe en zegt dat hij ons schip al bewonderd heeft in de baai van Lakki en dat hij het prachtig vindt dat we nu vlak voor zijn neus liggen. Zo kan het dus ook.

Kalimnos

In het noordwesten van Kalimnos (24) blijven we een dag liggen; Dorothea wil graag een wandeling maken over de bergrug naar het haventje Polionisos aan de andere kant van het eiland. De *monopathi*, het oude ezelpaadje

plaats. Zeilen naar beneden dus en op zoek naar een ankerplek bij het kleine eilandje Skhinoúsa (20), een tussenstop op de route naar Amorgós (21).

Amorgós

Voor de haven Katápola van het eiland Amorgós drijft een hele vloot wedstrijdschepen in de windstijl. Vanwege de wedstrijd is er geen plaats aan de kade en zoeken we een ankerplek bij het zwemstrand. De schipper van een Zwitserse catamaran begint heftig te protesteren omdat we te dicht bij hem liggen. Ik heb geleerd me daar niets meer van aan te trekken en voor mezelf te beoordelen of de situatie gevaar op kan leveren. We roeien naar het strand en maken plannen voor de volgende dag. We nemen 's ochtends de bus naar de chora om van daaruit naar Panayia Hozoviotissas te wandelen. Dit klooster is in het jaar 1088 gesticht en hangt aan een steile rotswand boven zee. Het was een inspiratiebron voor de bekende Franse architect Le Corbusier. In het klooster wonen nog twee priesters die assistentie krijgen van de eilandbewoners om de toeristenstroom te verwerken. Buiten hangen rokken en sjaals voor de dames en broeken voor de heren om (te) blote lichaamsdelen te bedekken voordat je het klooster ingaat.

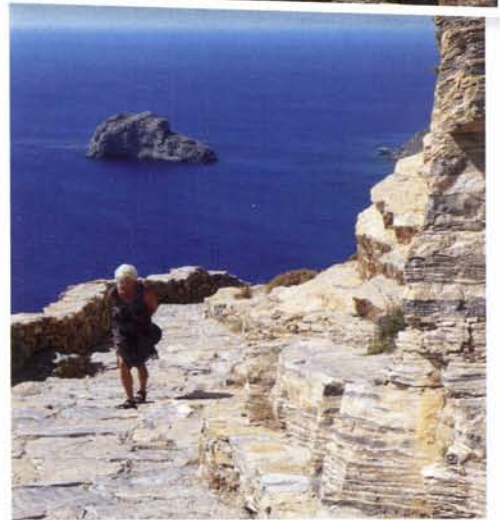
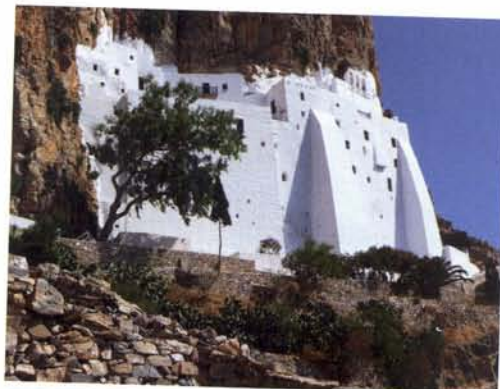
In groepjes worden we toegelaten tot een kamertje met een grote tafel. Als iedereen aan tafel zit komt er een priester die ons allemaal welkom heet en een zelf gebrouwen, alcoholisch drankje voor ons inschenkt. Het bezoek aan het klooster is overweldigend evenals de museumexpositie in een van de zalen.

Vroeger was het een hele klauterpartij om er te komen, maar nu zijn comfortabele trappen in de rotsen uitgehakt. Terug in de baai ligt de *Alcedo* nog op dezelfde afstand van de Zwitserse catamaran. De volgende dag gaan we in de baai van Kalotíri voor anker, circa 8 zeemijl verderop naar het oosten, om van daaruit de onbeschutte oversteek van 25 zeemijl naar het laatste Cycladen-eiland Lévítha (22) te maken. Na een langzame start met weinig wind en veel golven, neemt de wind toe en zeilen we met een snelheid van 6 knopen naar Lévítha. Er liggen al zes schepen in de oostelijke inham. We varen er tussendoor en laten tot ieders verbazing het anker vallen in zulk ondiep water dat we om het schip kunnen lopen.

Dodekanesos

De Dodekanesos-eilanden werden in 1911 door de Italianen veroverd op Turkije. Ze waren dus oorspronkelijk Turks en niet Grieks. Léros (23) wordt het eerste eiland op de route, we willen er de stad Lakki bezoeken. De baai van Lakki is strategisch gelegen en één van de grootste en diepste natuurlijke havens in de Middellandse Zee. Lakki was in de Tweede Wereldoorlog een belangrijke Italiaanse marinebasis. Het stadje werd door Mussolini omgetoverd tot modelstad in art deco stijl, maar de gebouwen zijn nu danig in verval geraakt.

Bij vertrek hijsen we het grootzeil als we nog voor anker liggen. Dat doen we de laatste tijd wel vaker als er voldoende ruimte is tussen de geankerde schepen en het is een stuk rustiger

Het tegen de rots gebouwde klooster Panayia Hozoviotissas en het pad er naar toe

dat we willen volgen, is verdwenen onder een gloednieuwe asfaltweg die zich omhoog slingert. De klim wordt Dorothea al snel te zwaar en het lukt me om een lift te regelen achterop de pickup van een geitenhouder. Twee dikke mannen en een jongen voorin en wij in de open bak achterin zittend tussen de geitenkeutels. Zo komen we in korte tijd

comfortabel op onze plaats van bestemming. Vlak voor Polionisos worden we afgezet en wandelen naar een van de twee kleine taveernes die in aanbouw zijn sinds de asfaltweg is aangelegd. Voor de rest bestaat het dorp uit vervallen ruïnes. We drinken aan het water een café frappé en genieten van de omgeving waar behalve het personeel van de twee taveernes niemand is te bekennen. We laten ons informeren over het ezelspad, als de geitenboer met zijn bemanning aanschuift aan een tafeltje en een biertje drinkt. En jawel hoor, de terugweg wordt weer net zo comfortabel! Ons hele dagprogramma zit er op terwijl de ochtend nog niet om is. Een mooie gelegenheid om de gebruiksaccu, een grote tractieset, eens te controleren. Dat is schrikken, de platen staan droog! De 3 liter gedestilleerd water die ik aan boord heb, is niet voldoende. Nergens in het dorp is gedestilleerd water te krijgen. Het restaurant is erg behulpzaam en regelt dat iemand uit de stad vanavond 6 liter meeneemt. Met in totaal 9 liter staan de platen net onder water. Ik maak me nu ernstige zorgen en bel de leverancier in Nederland die verwacht dat, als ik de accu flink doorlaad met 28 V, het wel goed komt.

Kos als wisselplaats

We hebben nog de tijd om te overnachten in een onbeschutte baai aan de zuidkant van

het eilandje Psérimos (25) voordat Dorothea het vliegtuig naar Nederland neemt en mijn dochter Myrte met haar vriend haar plaats inneemt. De baai is een prachtig verlaten plek met alleengeitendielangsdewaterrandlopen. Nog anderhalf uur motoren voordat we in Kos (26) zijn waar we een prachtige plek krijgen tussen de gulets onderaan de muur van het kasteel uit de tijd van de kruisvaarders. De gulets varen als charterschepen onder Turkse vlag. Een Turkse buurman geeft me een vijf-liter fles gedestilleerd water als ik hem vraag waar ik dat kan kopen. Dit soort vriendelijkheid en gastvrijheid zullen we in Turkije nog veel tegenkomen. We zwerven nog wat door de Griekse en Romeinse ruïnes die overal verspreid in de stad liggen. De volgende dag vroeg met de bus naar het vliegveld. Dorothea vliegt terug met het vliegtuig waar Myrte en haar vriend mee arriveren. De reis over de Egeïsche Zee langs de Cycladen-eilanden was een fantastische ervaring. Ik ben blij dat ik me niet door de verhalen over de Meltemi heb laten afschrikken. Het heeft stevig gewaaid maar van de echte Meltemi hebben we weinig last gehad. Dat zal anders zijn als we in september terugvaren. Na de wisseling van de wacht zullen we de oversteek naar Turkije maken om daar gedurende anderhalve maand nieuwe ervaringen op te doen. Maar daarover meer in de volgende afleveringen. 🌀

boven: Polionissos baai is net ontsloten door een nieuwe asfaltweg

onder: Piepkleine terrasjes waar olijven, groenten en kruiden groeien